

Sprawozdanie z realizacji Programu na rzecz społeczności romskiej

Nazwa rządowego Programu na rzecz społeczności romskiej w roku 2008:

„Szansa. Edukacja i Integracja Romów”

Realizator Programu:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

Liczba osób objętych zadaniem: 96

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku, jako jednostka budżetowa gminy, ma na celu niesienie pomocy i wsparcia osobom i rodzinom w wysiłkach zmierzających do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zaspokajanie niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Realizację Programu na rzecz społeczności romskiej na terenie miasta Białegostoku MOPR po raz pierwszy rozpoczął w 2004r., obejmując swoim zasięgiem Romów zamieszkujących Miasto Białystok.

Zadania Programu, które były realizowane w 2008r. nakierowane były przede wszystkim na edukację dzieci oraz poprawę sytuacji bytowej rodzin romskich. Efekty, jakie uzyskano dzięki podjętym działaniom należy uznać za obiecujące, dlatego też MOPR przewiduje kontynuację Programu w latach następnych.

Większość rodzin romskich objętych Programem nadal pozostaje w trudnej sytuacji życiowej, korzystając z pomocy finansowej w MOPR. Brak wykształcenia skutkuje bezrobociem oraz niechęcią do podejmowania działań w celu poszukiwania pracy. Sytuacja zawodowa dorosłych Romów od lat pozostaje na tym samym poziomie – 98% dorosłych to bezrobotni bez prawa do zasiłku. Miesięczne dochody rodzin romskich nie przekraczają kwoty kryterium dochodowego przyjętego na osobę w rodzinie, wynikającego z ustawy o pomocy społecznej. Sytuacja bytowa rodzin romskich jest mocno uzależniona od otrzymanego wsparcia finansowego i rzeczowego z instytucji lub organizacji pomocowych działających na terenie miasta Białegostoku. Przy rozpoznawaniu przez pracowników socjalnych MOPR problemów, z jakimi zmagają się Romowie, rodzice nadal deklarują, iż sytuacja dochodowa w większości rodzin nie uległa zmianie oraz zbyt małe dochody

w dalszym ciągu stanowią jedną z ważniejszych przyczyn zaniedbywania edukacji dzieci romskich.

Zadania Programu kierowane są w te obszary życia Romów, które dzięki udzielonemu wsparciu mogą owocować:

- zmianą postaw dorosłych Romów wobec potrzeby edukacji dzieci romskich,
- podniesieniem jakości życia rodzin romskich,
- wyjściem poza krąg „analfabetyzmu edukacyjnego” poprzez wskazywanie innych wzorców i wartości mających na celu zachęcanie dzieci romskich do kształcenia się.

Zasadniczym celem Programu jest nie tylko doraźna pomoc finansowa (gdyż taką Romowie mogą otrzymać w ramach ustawy o pomocy społecznej) ale przede wszystkim dążenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin pochodzenia romskiego oraz ich integracji ze środowiskiem na poziomie lokalnym w sferze ekonomicznej i społecznej, jak również eliminowanie różnic i doprowadzenie do wyrównania poziomów na takich płaszczyznach jak: edukacja, warunki lokalowe oraz umiejętność funkcjonowania w społeczeństwie obywatelskim.

Działania opracowane w Programie mają charakter innowacyjny i są skierowane wyłącznie do społeczności romskiej, wspierając te obszary życia, które sprawiają iż sytuacja życiowa Romów jest trudna.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie współpracuje przy realizacji programu ze szkołami z terenu miasta Białegostoku oraz Urzędem Miejskim - Departament Spraw Społecznych oraz Świetlicą Socjoterapeutyczną „Nazaret”.

Sposób realizowania zadań:

Program na rzecz społeczności romskiej w Białymstoku w roku 2008 realizowany był w 2 podstawowych obszarach.

I. Oświata i wychowanie – 15.320 zł

*** (dz. 801) rozdz. 80195**

- dofinansowanie dojazdów do szkół dzieciom romskim – 3.320 zł

Dofinansowanie dzieciom romskim dojazdów do szkół (podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych) oraz na zajęcia do szkoły językowej „Empik”. W ramach tego zadania zakupiono bilety kwartalne imienne, ulgowe dla 15 dzieci romskich. Na podstawie opinii wyrażanych przez rodziców, stwierdza się iż zadanie jest oceniane jako ważne i potrzebne

w udzielaniu wsparcia rodzinom romskim. Otrzymywane bilety w ramach Programu odciążają istotnie budżet wielu rodzin romskich, które ze względu na niskie dochody nie mają możliwości wygospodarowania środków na zakupienie biletów miesięcznych swoim dzieciom.

Efekty jakie uzyskano z realizacji tego zadania to:

- zmniejszenie opłat karnych za jazdę bez ważnego biletu komunikacji miejskiej,
- możliwość uczestnictwa w zajęciach odbywających się w innej części miasta niż zamieszkanie np. dojazd na zajęcia do szkoły językowej.

Ze środków przekazanych na realizację tego zadania z Programu na rzecz społeczności romskiej wydano 3.318 zł.

- kursy językowe dzieciom romskim – 12.000 zł

Sytuacja bytowa rodzin romskich nadal pozostaje trudna. Wysoki koszt kursów językowych jest barierą nie do pokonania dla dzieci romskich. Sytuacja ta dyskwalifikuje je całkowicie w zdobywaniu nowych umiejętności oraz podnoszeniu swoich kwalifikacji, które w przyszłości mogą zapewnić im uzyskanie lepszego wykształcenia niż posiadają ich rodzice oraz podjęcia zatrudnienia.

Efekty jakie uzyskano z realizacji tego zadania to:

- podniesienie umiejętności i kwalifikacji ponad poziom, który gwarantuje szkolnictwo publiczne,
- uzyskanie lepszych wyników w nauce z języka angielskiego i francuskiego w szkole,
- integracja ze środowiskiem rówieśników poza środowiskiem szkolnym, do którego uczęszczają na co dzień,
- poszerzenie horyzontów i możliwości w kwestii uzyskania lepszego wykształcenia przez dzieci romskie.

Z przyznanych środków sfinansowano kursy językowe w szkole językowej „Empik”, gdzie z nauki języka angielskiego skorzystało 5 dzieci romskich natomiast z nauki języka francuskiego 4 dzieci romskich.

Według opinii uzyskanej od rodziców dzieci uczestniczących w zajęciach nauki języka obcego, powyższe zadanie oceniane jest jako bardzo potrzebne i ważne ze względu na możliwość podniesienia umiejętności językowych w takim stopniu, którego nie zagwarantuje szkolnictwo publiczne. Kursy językowe z racji na bardzo wysokie opłaty nie są dostępne dla dzieci ze społeczności romskiej. Program w zakresie tego zadania stwarza możliwości

edukacyjne, których rodziny romskie – wg ich opinii – nie są w stanie zapewnić swoim dzieciom.

Na ten cel wydano ze środków przekazanych na realizację Programu 12.000 zł oraz 137,72 zł ze środków własnych MOPR w postaci zasiłku celowego z przeznaczeniem na dofinansowanie do nauki języka obcego.

Za priorytetowe w realizacji Programu uznano zadania z zakresu edukacji. „Inwestycja edukacyjna” we wczesnym wieku szkolnym dziecka może w przyszłości zaowocować podjęciem nauki w szkole ponadgimnazjalnej i uzyskaniem wykształcenia, które stworzy szansę życiowego usamodzielnienia. Należy nadmienić, iż do tej pory dzieci romskie kończyły edukację na poziomie podstawowym nie podejmując dalszej nauki. W 2008 roku troje dzieci romskich ukończyło szkołę podstawową i kontynuuje naukę w gimnazjum; pięcioro uczniów romskich kontynuuje naukę w szkołach ponadgimnazjalnych (licea i technikum) oraz w roku 2008 jeden uczeń ukończył naukę w szkole policealnej, kierunku ochrona zdrowia.

II. Gospodarka mieszkaniowa – 12.000 zł

*** (dz. 700) rozdz. 70095**

Sytuacja mieszkaniowa rodzin romskich z terenu Białegostoku w wielu przypadkach jest nadal trudna. Niektóre z lokali mieszkalnych zajmowanych przez rodziny romskie nie spełniają wymogów prawa budowlanego i norm sanitarnych. Standard wyposażenia w znacznej części tych mieszkań odbiega od niezbędnego minimum. Bez poprawy sytuacji mieszkaniowej nie można byłoby realizować zadań w innych obszarach, a przede wszystkim działań z zakresu edukacji dzieci romskich. Tą formą wsparcia objęto 11 rodzin romskich. Środki przeznaczone na zakup materiałów remontowych takich jak np.: farby, tapety, kleje, panele podłogowe, sanitariaty, glazura, terakota itp. oraz na wyposażenie mieszkania w niezbędne sprzęty gospodarstwa domowego np.: łóżka, meble, sprzęt AGD, itp. Dzięki działaniom podejmowanym w ramach Programu warunki mieszkaniowe rodzin romskich uległy poprawie, chociaż wyposażenie tych mieszkań nadal jest bardzo ubogie.

Efekty jakie uzyskano z realizacji tego zadania to:

- poprawa warunków mieszkaniowych rodzin romskich poprzez wykonanie remontów,
- podniesienie standardów mieszkań rodzin romskich.

Powyższe zadanie w opinii społeczności romskiej uznawane jest jako priorytetowe, jedno z ważniejszych. Romowie objęci pomocą w postaci dofinansowania do zakupu materiałów

remontowych lub sprzętu gospodarstwa domowego stwierdzają, iż nie byłoby w stanie ze środków własnych zabezpieczyć potrzeb w zakresie materiałów remontowych lub sprzętów gospodarstwa domowego.

Ze środków przekazanych na realizację Programu na to zadanie wydano 11.998 zł w tym: zakupienie materiałów remontowych 3.000 zł, zakupienie wyposażenia do mieszkań 8.998 zł. Ze środków własnych MOPR na to zadanie wydatkował kwotę 2.013.60 zł.

Poza Programem rodziny romskie systematycznie korzystają z pomocy finansowej, rzeczowej oraz objęte są pracą socjalną i mają możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz rodzinnego w MOPR. Pracownicy Ośrodka wielokrotnie pomagali oraz popierali działania podejmowane przez rodziny romskie np. w sytuacji ubiegania się o zastępczy lokal mieszkalny.

Źródła finansowania zadań ujętych w Programie:

- dotacja MSWiA w kwocie 27.320 zł
- środki Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku w kwocie 4.869,04 zł

Zadanie finansowane ze środków MOPR dotyczyło głównie:

- wyposażenia dzieci romskich w niezbędne ubranie i obuwie, co miało na celu wyrównywanie różnic pomiędzy dziećmi romskimi, a polskimi umożliwiając przy tym pełne uczestnictwo dzieci romskich w zajęciach szkolnych,
- zapewnienie posiłku w postaci obiadu w szkole dla 20 dzieci romskich,
- dofinansowanie do zakupu leków,
- dofinansowanie do koloni wakacyjnych dla 2 dzieci romskich zorganizowanych przez Świetlicę Socjoterapeutyczną „Nazaret”. Kolonie odbyły się w miesiącu lipcu 2008r. w Św. Lipce,
- dofinansowanie do zakupu materiałów remontowych i wyposażenia w artykuły gospodarstwa domowego.

MOPR zauważa permanentne zmiany zachodzące w mentalności i postawach Romów, wobec potrzeb takich jak: edukacja dzieci romskich, mieszkanie w godziwych warunkach (co dotychczas było bardzo mało istotne dla Romów przyzwyczajonych do życia w budynkach nie spełniających jakichkolwiek norm mieszkaniowych), chęć korzystania z nowoczesnej technologii komunikacyjnej, obsługi sprzętu komputerowego i kształcenia się w tym zakresie. O powyższych zmianach świadczą przede wszystkim podejmowanie działań przez dorosłych

Romów na rzecz edukacji dzieci romskich, ilość dzieci, które podejmują dalszą naukę w szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę warunków mieszkaniowych.

Wobec powyższego stwierdza się, iż Program po raz kolejny spełnił swoje zadanie, poprzez stworzenie możliwości będących poza zasięgiem rodzin romskich, przede wszystkim w zakresie nauki języków obcych, zakupu biletów komunikacji miejskiej oraz zakupu podstawowych sprzętów gospodarstwa domowego. W celu wzmocnienia osiągniętych efektów należy wspierać rodziny romskie oraz kontynuować podjęte działania w latach następnych. W związku z powyższym Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku ponownie złożył wnioski o przyznanie dotacji na rok 2009.